

Програма

за образователна подготовка за студентите от НСА „Васил Левски“

История на физическото възпитание и спорта

Едно от основните направления в хуманитарната подготовка на спортните специалисти в България се свързва с изучаване историческото развитие на телесната култура. За значението на тази подготовка говори и факта, че тази дисциплина се въвежда още **от 1900 г. и до днес** продължава да бъде неразделна част от общокултурната подготовка на треньори и учители. **През годините този предмет се е наричал История на: гимнастиката, физическото възпитание, телесното възпитание, на физическата култура, на спорта** – различни наименования, които са давали различен смисъл и цели на учебната работа.

Обучението по **история на телесната култура** има връзка с други дисциплини като **спортната философия, етика, управление, социология, теория и методика и др.**, В практиката придобитите знания и методи на работа подпомагат провеждането на системни анализи, проучвания на чужди школи, въвеждане на новости, изграждане на собствени модели на работа, възпитание на спортисти и ученици, документиране и опазване на опита. Чрез историческите познания и култура специалистите формират своя ценностна ориентация и критичен поглед върху широк спектър от развитието на процесите в телесната култура и развиват творческата си дейност.

Ръководството и развитието на учебната дисциплина, научните изследвания и обществено културните прояви на НСА „Васил Левски“ областта на историята на телесната култура се осъществява в **Катедра „Мениджмънт и история на спорта“ с ръководител проф. Бисер Цолов.**

I. Цели и задачи на учебния процес.

Обучението на студентите по история на телесната култура има за цел да допринесе за:

1. **Разширяване общата и професионалната култура** по въпросите на общественото развитие и историята на телесната култура.
2. **Запознаване с обществените закони** в развитието на телесната култура.
3. Насърчаване на **самостоятелната изследователска дейност** сред студентите и специалистите в областта на историята.
4. **Възпитание в отговорност и уважение** към културните ценности и постижения на Българската телесна култура и личностите, които са ги създавали.
5. Изграждане на **умения и способности за самостоятелна изява**(дискусии, спорове, представяне)
6. Изграждане на способности за провеждане на самостоятелен анализ и обективна оценка на обществените процеси в областта на спорта и телесното възпитание.
7. Изграждане на **професионална етика**.

Изпълнението на тези цели се осъществява чрез:

- *Изучаване на основни събития и процеси в главните периоди на развитието на телесната култура в света и в България*
- *Самостоятелна работа с литература, исторически материали и документи,*
- *Провеждане на дискусии и изготвяне на самостоятелни проучвания,*
- *Участие в творчески дейности на Академията*
- *Изпитание и защита на придобитите знания, способности и умения на студентите.*

II. Основни насоки на учебната работа.

- **Лекции** – в тях се разглеждат основни факти, събития, проблеми и закономерности на спортната история в основните исторически епохи
- **Семинари** – студентите се обучават за самостоятелна работа и представят свои разработки, в които се изясняват знания и разбирания по основни теми и проблеми.
- **Самостоятелна подготовка**, - работа на студента с материали и литература, за изпълнение на поставени учебно методически задачи или разработка на курсова работа, доклади.
- **Проучвания** - провеждане на учебни изследвания по предварително подбрани въпроси свързани с подготовка на самостоятелни писмени работи.
- **Групови и индивидуални консултации**,
- **Изпит** (по конспект, чрез събеседване, чрез защита на самостоятелно изследване)

III. Основна тематика на лекциите

I. Раздел Обща история на телесната култура

1. Тема. Въведение в историческото познание:

Същност, предмет и методически насоки на историческото познание в телесната култура. Значение и роля на историята.

2. Тема. Телесната култура през първобитното общество. Особената роля и значение на играта за изграждането на телесната култура. Кога, как и защо се появяват: **упражнението, телесното възпитание като педагогически процес, лечителството, състезанието и спортния празник.** Значение и поуки от развитието на телесната култура у първобитните хора.

3. Тема. Развитие на телесната култура в Стария свят.

Основни характеристики и значение на телесната култура в Индия и Китай.

4. Тема. Развитие на телесната култура в Стария свят.

Древногръцка система за физическо възпитание – Антична гимнастика и Атлетизъм – Олимпийски игри.

Древноримската телесна култура– система за военна подготовка в Римския легион, **Публични игри и зрелища**(гладиаторството в Рим), здравно-хигиенна телесна култура.

5. Тема. Телесната култура на народите през Средновековието. Военната подготовка на средновековната аристокрация– най-важната форма на развитие на телесната култура през Средновековието 3– рицарство, самурайство, йеничарство. Средновековието – коренът на традициите в съвременния спорт – значението на селската и градска телесна култура.

6. Тема. Телесната култура в индустриалното общество. Създаване на гимнастическите системи в Европа през 19 век. Английска система за ТВ Развитие на **аматьоризъм и професионализъм.** Поява на **олимпийското движение.** Философия на модерния олимпизъм.

7. Тема. Развитие на телесната култура през ХХ век. Влияние на **идеологиите, техниката, бизнеса и държавата** за развитие на спорта и телесното възпитание. Съвременни явления и процеси в телесната култура: **комерсиализъм, спортно хулиганство, допингупотреба, политизация, гигантизъм.** Спортът-част от масовата култура.

II. Раздел История на телесната култура в България

8. Тема. Телесната култура по нашите земи през Античността и Средновековието. Тракийската телесна култура и отражението ѝ днес? **Разпространение на античната гръцка и римска телесна култура** по нашите земи през Античността. Телесната култура през I и II Българско царство – **военната школа на Българите.**

9. Тема. Телесната култура на Българите през Възраждането - **Народни обичаи и връзката им с телесното възпитание.** Развитие на просветните идеи и мястото на **телесната култура в образованието.** Поява на обучение по телесно възпитание – гимнастика. **Телесното обучение в борбата за освобождение на Отечеството.**

10. Тема. Телесната култура в България 1878-1918 г. Швейцарските учители и създаването на българската школа. Съюзът между държавата и организациите за телесно възпитание– **ключът към изграждането на телесна култура в обществото.** Учебни програми по гимнастика, подготовка на специалисти, издаване на книжнина, гимнастически организации. Начало на спортните състезания.

11. Тема. Телесната култура в България 1919-1944 г. Влияние на държавата за развитието на телесното възпитание и спорта. Утвърждаване **водеща роля на спортните организации в Българската телесна култура**. България в международното спортно движение. Модерни реформи и европейски стандарти : **законодателство, реформи в училищното телесно възпитание, създаване на ДВУТВ, създаване на българската теоретическа школа**. Материалните възможности на нашия спорт.

12. Тема. Телесната култура в България след втората световна война до 1989 г. Изграждане на държавно-политическа система за развитие на телесната култура. България в Олимпийското движение. Противоречия и контрасти в развитието на телесната култура в обществото през втората половина на ХХ в.

Отражение на историческите закономерности върху насоките на бъдещо развитие на телесната култура в България. Социално-културна и демографска характеристика на телесната култура в нашето общество.

Забележка!

Поради промените осъществени в учебната програма и учебни планове през 2025 г. лекционният цикъл на студентите е определен в рамките на 7 лекции, в които се разглеждат обзорно темите от обща история в рамките на 4 лекции и Българска история в рамките на 3 лекции. Цялостното изучаване на материала се основава на концепцията за самостоятелна подготовка на студента, като Катедра „Мениджмънт и история на спорта“ осигурява възможности за консултации на студентите.

IV. Съдържание на семинарите

1. Семинар. Правила, възможности и указания за работа на студентите в семинарите, преглед на основните понятия необходими за обучението по история.

2. Семинар. Техники и правила за работа с исторически документи и материали. Обучение в анализ на исторически материали върху развитието на телесното възпитание в първобитното общество.

3. Семинар. Посещение в Националния археологически музей – Анализ на телесната култура през Античността по Българските земи. – изготвяне на протоколи за наблюдение по поставени задачи. Доклади на студенти.

4. Семинар. Контролна работа №1.

5. Семинар. Обучение в правила и техники за прилагане на сравнителен анализ. Обсъждане на ролята и значението на гимнастическите системи от XIX в. и съвременните тенденции на развитие на телесната култура. Представяне и обсъждане на студентски доклади

6. Семинар. – Обучение в провеждане на кръгла маса - тема: Аматоризъм и професионализъм, Олимпизъм и олимпийско движение. – конфликти на ценности за развитието на спорта през XIX и XX в.

7. Семинар. Контролна работа №2.

8. Семинар. Практическо занимание – Анализ на документи за развитието на училищното телесно възпитание в България от Възраждането до 1989 г.

9. Семинар. Анализ на документи за дейността на българските спортни организации.

10. Семинар. Контролна работа №3

11. Семинар. Представяне на открития и проекти на студенти свързани със събиране и опазване на ценности от спортната култура и история.

V. Изисквания към студентите

1. Редовно присъствие и пълноценно участие в учебния процес. *Пропуснатите занимания се отработват от студентите в извънредно време чрез практическа работа с исторически материали, която се документира в продължение на семестъра.*
2. Добра предварителна подготовка и изпълнение на поставените задачи за самостоятелна работа и проучвания.
3. Етично поведение с колегите в Академията, прилична външност.
4. Опазване на материалите, с които се работи и имуществото на НСА.

Забел. При неспазване на горепосочените изисквания се прилагат постановленията на правилника на НСА „Васил Левски“ и Закона за Висшето образование от водещия преподавател.

VI. Служебно признаване на образователната подготовка

1. Всеки студент трябва да удостовери служебно пред ръководството на Академията, че е завършил пълноценно курса на обучение по история на физическото възпитание и спорта. Това става чрез подпис на водещия лекции и упражнения преподавател.
2. Подпис се получава въз основа на присъствие и участие в учебната работа по време на лекции и упражненията съобразно чл. 13 (3) от Наредбата за администриране на учебната дейност в ОКС „Бакалавър“. Това се удостоверява с работните материали на студента от лекции и упражнения.

VII. Допускане и провеждане на изпит

Студентите се допускат до изпит след изпълнение на образователните изисквания по предмета:

- успешно представяне на 3 контролни работи
- изготвяне на 1 самостоятелна учебна тема определена от водещия преподавател и 1 самостоятелна разработка с практически характер по теми от историята на телесното възпитание и спорта.

ВАЖНО

Участието на студентите в изпитна процедура става след предварително записване в електронна форма, съобразно дадените указания в учебния процес (за повече информация – Учебен кабинет по ИФВС, „Олимпийски и образователен център“ както и на сайта на Катедра „Мениджмънт и история на спорта“).

В съответствие с резултатите от работата през семестъра студентите имат възможност да завършат обучението по предмета чрез:

- **изпит по конспект(въпросник)– след задоволително изпълнение на учебните задачи и контролните работи,**
- **събеседване – при много добро изпълнение на учебните задачи, контролните работи и постоянно активно участие в уч. процес.**
- **защита на самостоятелен доклад (проучване) – при добро изпълнение на учебните задачи и активно участие в уч. процес.**

Забел. Изпитите са законни, ако се провеждат съобразно изискванията на правилника на НСА „Васил Левски“, наредбите и заповедите регламентиращи процедурата. Студентите

трябва да се запознаят и съобразят с **условията и изискванията за провеждане на изпитните процедури.**

VIII. Права и възможности за изява на студентите

1. Студентите имат право да **изказват своето мнение и да правят предложения** за изменение и допълнение на учебната програма, както и за хода на учебната работа.
2. Студентите **могат да посещават лекциите на всички преподаватели.**
3. Студентите **могат да участват в дейността на научния клуб** към катедрата.
4. Студентите имат **право на консултации** в определеното от катедрата разписание.
5. Студентите имат **право на напътствия и обяснения** относно правилата и начините за тяхното оценяване.

IX. Преподаватели

- проф. Лозан Митев
- доц. Емилия Витанова - Завеждаш сектор „История на физическото възпитание и спорта“:
- ас. Ваня Йорданова
- докторант Александър Енков

Научен секретар на катедрата г-жа Калинка Иванова, каб. 320

X. Консултации и учебен кабинет

Проф. Лозан Митев - Всеки понеделник и вторник от 13 до 14 часа. / Учебен кабинет

Доц. Емилия Витанова – сряда и четвъртък от 13 до 14 часа. / Учебен кабинет

Ас. Ваня Йорданова – вторник и четвъртък от 13 до 14 часа. / Учебен кабинет

Допълнителни консултации по договорка с преподавателя: във връзка с контролните работи (задължителни), подготовка за събеседванията, подготовка на доклади(задължителни), подготовка за изпита.

Семинарите се провеждат в методическия кабинет по история - Закрити спортни съоръжения, на втория етаж - над баскетболната зала вляво.